

Durmuş Hocaoğlu

Batı'da Şiddet, Kan ve Korku Kültürü: IV

Yeniçağ, "Analiz", 05 Kasım 2006, Pazar., s.08
"Analiz" Sıra No: 464; 2006-126; Kasım-02

YENİÇAĞ

İnsan, herhangi bir hastalığa duchar olduğunda çâresini arar; normal ve tabîî olanı budur. Ancak bunun için, hastanın hastalığını kabûl etmesi ön şarttır. Hastanın hastalığını kabûl etmemesinin bir yerde anlaşılabilir bir tarafı olabilir; hastalığı kendisine yakın görmemek isteği, yâhut utanma v.b. gibi. Ancak bâzı hâllerde, bilhassa zihnî (mental) hastalıklarda, hastalığın reddi, hastalığın hastalık değil normal bir şey olarak telâkkî edilmesinden kaynaklanır ki, bu reddiyenin kendisi başlı başına bir hastalık olmaktadır. Benzer bir vâkıanın cemiyetler için de geçerli olduğunu düşünebiliriz. İnsanlar gibi cemiyetler de hastalanabilir; salgın hastalıklar, yâhut hep aynı tür gıda ile beslenmeden kaynaklanan hastalıklarda olduğu gibi; buraya kadar normal. Ancak cemiyetlerin bir de mental hastalıkları vardır ki, bunlar ekseriyetle vâkî' olduğu üzere, cemiyet tarafından, bir hastalık olarak değil de hayatın normal ve tabîî bir parçası olarak kabûl görür. İşte bir cemiyet için en tehlikeli hastalığın bu olduğunu söyleyebiliriz.

İmdi, şiddet, kan ve korkunun bir kültür unsuru niteliği taşıması da bir tür sosyal hastalık alâmetidir ve bu da Batı'da böyledir. Bu noktada gayri tabîî ve gayri fitrî cinsî temâyüllerin ibrâ edilmiş ve saygı gören bir müessese olarak yerleşmiş olması, hastalığın mental yönünün ne kadar derinlere inmiş olduğunu göstermektedir. Böyle bir cemiyet, artık hastadır; ama bu herhangi bir hastalık değil, bir vahşet hâlidir ve bu vahşet ortamında şiddet, kan ve korkunun nasıl olup da belirleyici birer kültür unsuru olduğuna da hayret edilmemelidir. Çünkü, böyle bir cemiyet, vahşîdir ve vahşî olandan ise her şey beklenebilir.

Vahşetin tezâhür şekilleri muhtelifdir: Şiddetin, kanın ve korkunun bâzan bizzat kendileri olarak bâzan da çeşitli şekillerde başka temaların içine karışmış olarak yüceltilmesi ve bir nevi' takdis edilmesi, bu muhtelifattandır. Meselâ bunlardan birisi "**Kan Sporu**"dur. Batı, en ileri seviyede bir şiddet nevi olan kan dökmeyi stilize ederek spora, sporu da kana dönüştüren garip hâleti rûhiyesi ile de tanınır aynı zamanda.

Nasıl ki Batı'da ibrâ edilmiş cinsî bozuklukların kökeni Grek dünyası ise, kan sporunun kökeni de Roma'dır. Menşei Etrüskler olmasına karşılık Roma'da bilhassa belirli bir dönemden itibaren sosyal hâyatın adetâ ayrılmaz bir unsuruna dönüşen, kan sporunun en eskilerinden ve en iyi şekilde teşkilâtlanmışlarından olan gladyatör oyunları, yiğitlik, cesâret gibi fazîletler de ihtivâ etmekle berâber, netîce itibâriyle, insanların gerçekten birbirlerini öldürdüğü ve seyircilerin de su gib akan kandan, cesetlerden, ölümden haz duydukları bir cinnet tiyatrosundan başkası değildi ve bu cünûn hâli de, Romalı yöneticiler tarafından, cemiyetin sevk ve idâresinde bir nevi' uyuşturucu hizmeti görmekte idi. Bu konuda orijinal kaynaklara inerek detaylı bir makale hazırlayan genç ve kaabiliyetli bilim adamlarımızdan Abdurrahman Uzunaslın

şunları yazmaktadır [“Antik Roma’da Gladyatör Oyunları”, *Süleyman Demirel Ü.F.E.F. Sosyal Bilimler Dergisi.*, 2005, Sayı: 12, s.26-27]:

“Roma’da iç savaşlar döneminin sona erdirilmesinde başrol oynayan Octavianus/Augustus’un, uzun süren idaresi döneminde, halkın hoşnut kılınması için gladyatör oyunları tertip etmenin önemini anlamakta gecikmediği görülmektedir. Augustus’la birlikte sıradan halk gladyatör oyunlarını, kendileri için yaşamsal öneme sahip ekmek ihtiyacının yanında, en önemli gereksinim olarak görmeye başlamışlardır./.../... İmparatorluk Dönemi’nde halk, oyunları imparatorlardan beklenen en temel hak olarak görmeye başlamıştır. Roma İmparatorluk Çağı’nın ilk temsilcisi olan Augustus, halkın bu talebinin yönetim politikası açısından ne denli önemli olduğunu anlamış ve idaresi döneminde halk için sayısız gladyatör oyunu, vahşi hayvan dövüşü ve atletik yarışmalar düzenleme konusunda hiçbir malî yükümlülüğten kaçınmamıştır./ Augustus [Monumentum Ancyranum (Ankara Anıtı) adlı eserinde – D.H.] üç kez kendi adına, beş kez oğulları ve torunları adına gladyatör oyunu düzenlettirdiğini ve bu oyunlarda on bin kadar insanın arenada dövüştüğünü, büyük bir övünçle anlatmaktadır.”

